

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

O volném fantasování na varhany a skladbách varhanních.

Podává J. Bořický.

Každý zajisté se mnou bude souhlasiti, že vážná hra na varhany věřící u vysokém stupni povznáší. Avšak bohužel slyšíme tak často duchaprázdné a bezúčelné tapání, aneb v nejlepší případě mělké myšlenky bídne zpracované, takže každý znatel hudby s opovržením se odvrátiti musí a i neznatel z pobožnosti vyrušen bývá. Kéžby tací varhaníci rozvážili slova sv. písma: „Běda lidem, kteří pohoršení dávají“ a následující řádky k srdci si vzali.

Příčiny špatné hry nehledejmež v nedostatku sběhlosti technické, nýbrž spíše v dalece rozšířeném zvyku, že se varhaníci rádi do vlastního fantasování na varhany pouštějí*). K improvizování náleží ale mimo *technickou sběhlost a úplnou znalost theorie* též šťastný *duch vynálezčí*, kteréhož přec jen zřídka kdy naléztí lze. *Není-li* znamenitým mistrům vynalezení originální, významné a v sobě ukončené *themy* tak *snadnou věcí*, věnují-li dále mistři tito na vypracování její mnoho pilnosti a pilují-li ji často dosti dlouho (mámeť o tom znamenité doklady u samého Beethovena), dříve nežli plod svůj veřejnosti podají; zasluhuje bez odporu toto nadšením vnuknuté a s obezřelostí a rozvahou psané dílo přednost před volným fantasováním prostředního hráče bez důkladného theoretického vzdělání a ještě skromnějšího vynálezčího ducha.

Pakli by slova tato ještě každého nepřesvědčila, vezmiž papír a napiš své volné fantasování, srovnejž je s uznávanými mistrovskými děly aneb dej je znalcům posouditi.

Chtěl-li by zpěvák text v kostele improvizovanými melodiemi opatrovati, zdálo by se to zajisté každému směšné; avšak není-liž *ustavičné improvizování* varhaníka právě tak směšné? A dále! Největší mistrové hráli z not; sám Mozart činil totéž, jak to z jeho listu na otce jeho (ve Vídni dne 10. dubna 1782) vysvítá, kdež psal: „Pošlete mi též 6 fug od Haendla; — dělám si sbírku Bachových fug — nejen od Šeb. Bacha, nýbrž i od Eman. a Friedmanna Bacha, pak od Haendla a tu mne těch 6 fug chybí.“ Viděli jsme znamenitého, nyní zesnulého varhaníka K. Píče, pak

výtečné varhaníky p. Jos. Förstra a Müllera v Praze, ač ne vždy, přec někdy z not hráti. A prostřední hráč na varhany chtěl by jen *pouze improvizovati*?

Slyšme významná slova, která o tomto předmětu B. Schneider, slavný skladatel a varhaník pronáší: „Volné fantasování je sice v chrámě na místě: není-li však varhaníku tímž způsobem, jímž se účele dosahuje, pohotově, ten vezmi raději dobrá složená díla. Jednou pro vždy zde pravíme, že *náhled*, jež téměř všichni prostřední a také špatní varhaníkové mají, jako *kdyby vše, co hrají, jejich vynálezem býti muselo*, že náhled tento je záhubná marnivost. Místo svých jalových, často i falešných postupů akkordů rozličnými všedními floskulami obroubených, měli by se raději snažiti, dobré stávající skladby řádně prostudovati. Tím by se jim dostalo největších výhod k dalšímu jejich vzdělání a tím by dosáhli hlavního účele, totiž by k pobožnosti obecenstvo věřící povznášeli.

Katolickému varhaníku, jenž se dle svatých obřadů držeti musí, stane se častěji, že praeludium přiměřeně přetrhnutí aneb obratně dále vésti musí. Avšak to je mnohem snadnější, než volné fantasování, jelikož se varhaník již k stávajícím připojiti může.

Bychom se všeho nedorozumění vystříhali, podotýkáme ještě *výslovně*, že naše slova a pokyny jen k *oněm varhaníkům* se vztahují, jimž příroda potřebného *vynálezčího daru odepřela* aneb kteří *nemají dostatečného a důkladného hudebního vzdělání*. Avšak tímto nechceme říci, že by se žáci na varhany neměli vyučovati v *extemporování* t. j. motiv neb themu obratně proplesti a provesti.

Zvláště jest velmi rádno, žáky na varhany záhy k tomu míti, aby se vzorné kusy na varhany na *zpaměť* učili; neboť i hudební paměť musí se jakož i jiné síly duševní cvičiti. Takovéto kusy složil Rob. Führer, Karel Pitsch, Leop. Zvonář a Jos. Förster atd., ze starších B. Černoorský, Fr. Bixi, Fr. Tůma, Koželuh atd. Naučil-li se varhaník na zpaměť značnému množství takových vzorných skladeb pro varhany, bude je moci nápotom dobře zužitkovati a vyplyne mu z toho mnoho jiných výhod. Jeho vkus se *vytříbí*, jeho duch se obohatí množstvím krásných myšlenek a jeho myšlenkový kruh se rozšíří; on se takřka vžije ve sloh a naučí se v cestě praktické znáti upotřebení motivů a stavbu hudebních kusů. Toto vše ponese mu později při vlastních pokusech u volné hře dobrého ovoce. Konečně slušno při-

*) Špatné varhany, nedokonalý pedál, skromný plat varhaníků atd. mnsí se také k příčinám špatné hry navarhany připočísti.

pomenouti, že ony vzorné skladby pro varhany budou mu moci sloužiti za měřítko na jeho vlastní skladby a že ho vždy v mezích skromnosti udrží.

O hudebním nástrojářství v XVII. a XVIII. století v Čechách.

Podává Em. Meliš.

(Dokončení.)

Jeden z nejslavnějších mužů, kteří se vynálezy proslavili, je zajisté kněz Prokop *Diviš*, mechanik, přírodopysk a vynálezce hromosvodu, nar. dne 1. srpna 1696 v Žamberku v Čechách. Žil na Moravě a zanášel se rozličnými fyzikálními experimenty a *zhotovováním hudebních nástrojů*. Mezi jinými uměleckými věcmi zdokonalil jim vynalezený hudební nástroj orkestrion, jež *Denis d'Or* pojmenoval. Tomáš *Schwarz*, jezuita, byl výtečný varhaník a zhotovil r. 1747 velké varhany v jezuitském chrámě u sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze a varhany v Bohosudově (Maria-schein) blíž Teplic, kteréž o jeho obratnosti zřejmý důkaz podávají. — Antonín *Lanz*, jenž co houslista chvalného jména požíval, zhotovoval klarinety, housle, cytery, varhany a rozličné jiné hudební nástroje, které pro svou zvláštní dobrotu váženy byly. Lanz narodil se dne 14. dubna 1754 v Pátku, kdež 12. ledna 1814 zemřel a v Radonicích pochován jest. *Kölbel*, roz. Čech a dvorní virtuos na lesnici v Petrohradě, zanášel se zlepšováním rohů. Jak Gerber tvrdí, pracoval 10 let v Petrohradě na svém nástroji, aby ho zdokonalil a ze všech tónů naň troubiti mohl. Zhotovil konečně rohy, které na rouře k nátrubku klapkami jako hoboje opatřeny byly a jejichžto zvukové otvory utvořeny byly jako poloviční koule, k nížto jiná polokoule, v nížto se několik dírek nalezalo, se hodila. A vzdělav se se svým zetěm Henslem na tomto novém nástroji, dal se u přítomnosti celého dvora a vrchního kapelníka Galuppiho slyšeti, přednášeje s rozhodným výsledkem hudební kusy v F-moll a E-dur. Kölbel žil v Petrohradě okolo 1754. Šimon Jos. *Truska*, nar. dne 3. února 1734 v Roudnici, byl mnichem kláštera Strahovského v Praze a zanášel se zhotovováním hudebních nástrojů. Svému opatu Fr. M. Dallerovi věnoval *uměle složený stolek s malými varhanami*, na to vystavěl r. 1779 velký pedálem opatřený positiv pro farní chrám sv. Rocha na Strahově. Mimo to zaměstnával se zhotovováním rozličných dechových nástrojů, na příklad basetních rohů nejen v křivém, alebrž i v *angulárním postavení*. Poslední způsob jest *jeho vynález* a došel od znalců tolik pochvaly, že basetní rohy téhož způsobu hraběti z Klebelsberku zhotovovati musel. Klavíry, housle, altové violy, violy d'amour výtečníka tohoto byly nejen v Čechách, nýbrž i v cizozemsku vysoce váženy. Truska osvědčil se i co skladatel trií, kvartett, sonat atd. a zemřel dne 14. ledna 1809 v klášteře na Strahově. Virtuos na housle František A. *Ernst*, nar. 3. pros. 1745 v Jiřetíně blíž Rumburku v Čechách, jenž r. 1778 co koncertní mistr do Gothy povolán byl, zhotovoval *výborné*

housle, které dle svědectví tehdejších znalců s Kremonkami závodily. Ernst sepsal i knihu „*O zhotovování houslí*“ a vydal několik koncertů pro housle jakož i „*Návod k houslové hře*“, jenž pravidla a výhody při hře na nástroj tento obsahoval. Sem náleží též Jos. Tad. *Klinkoš*, doktor lékařství v Praze, kdež se 24. října 1734 narodil. Jeho životopiscové A. Voigt a Fr. M. Pelzl praví o něm ve 4. svazku díla „*Abbildungen böhmischer und mährischer Gelehrten und Künstler*“, že již v mládí svým rozličné nástroje hudební zhotovoval. Velkou zásluhu o zlepšení harfy získal si náš slavný virtuos J. B. *Krumpholz* ze Zlonic, jehož Haydn v kompozici vyučoval. Vzdělav se na pedální harfě cestoval do Paříže, kde se s nejskvělejším úspěchem slyšeti dal. Napotom zanášel se *zlepšováním svého nástroje*, o čemž Pařížská akademie věd a umění r. 1787 dne 21. listopadu následující zprávu podává: „S přispěním obratného mechanika Nibermanusa opatřil *Krumpholz harfu dvojitým pedálem*. Prvním pedálem otvírají se stupňovitě jisté klapky, čímž tón síly nabývá; druhý pedál sloužil k tomu, by silnější struny pruhem z bývolovy kůže a jemnější struny hedbávnou páskou pounáhlu přikryl a tedy vibraci tónů zamezil.“ Krumpholz podal o svém vynálezu obšírný popis ve své 14té sonatě. Zemřel r. 1790 v Paříži. — Kristian *Mayer* z Mezeříče na Moravě, učený to jezuit, získal si, jak Gerber praví, zásluhu o hudbu tím, že *Franklínské harmoniky znamenitě zlepšil*. — Václav *Všetečka*, z Českého Brodu rodilý, farář v Michně, zhotovoval výtečné harfy a jiné hudební nástroje. Zemřel r. 1789 v Michně. — Emanuel *Faulhaber*, nar. 1772 v Praze, zhotovoval, jsa výtečný varhaník a klarinetista v Lounech, piana a klarinety, které co do krásy a dobroty, nad Vídeňské vynikaly. Velké pověsti co vynálezce a opravovatel nástrojů požíval Tom. Aut. *Kunz*, pianista a skladatel v Praze. R. 1797 měl na docela nový způsob zhotovené piano, kteréž dle jeho vlastního udání zhotoveno bylo. „*Toto piano*“, vypravuje Schaller ve svém „*Popsání Prahy*“, „opatřeno jest *dvojitou klávesnicí, pedálem* a několika *mutacemi*. Může se na něm dokonalý varhanní koncert přednáseti.“

Vynálezčím duchem vynikal též Fr. Konr. *Bartel*, Čech a professor v Olomúci. Bartel vynalezl a zhotovil *klavírní harmoniku* a daroval ji r. 1798 c. k. Vídeňskému kabinetu uměleckých věcí. Napsal o nástroji svém poučné pojednání, kteréž na rozkaz císaře Františka II. tiskem vyšlo. Brněnské německé noviny od r. 1799 od 2. února následovně se o nástroji tomto vyslovují: „Mechanism klávesní harmoniky přestal býti již tajemstvím. J. M. císař František II. milostivě dovolil, aby pojednání, kteréž K. Bartel o své klávesní harmonice napsal, uveřejněno bylo.“ Téhož času vystoupil též Moravan Jindřich *Klein* z Rudolfsdorfu s podobným vynálezem. Vynašel, jak Meusel ve svém hudebním lexikonu praví, též *klávesní harmoniku*, kterouž v „*Budínských Novinách*“ r. 1799 a pak v „*Lipských všeobecných hudebních novinách*“ popsal a vykresliti dal. Mimo to vynalezl prý též „*orkestrion*.“ Bartel byl výtečný varhaník a prof. hudby v Prešpurku. Konečně dlužno se nám zmíniti o Ivanu *Hözlovi*, houslistovi, jenž se v Tukladech dne 18. října 1749 narodil. Vyučiv se mydlářství, stal se mistrem a měšťanem v Praze;

avšak jelikož obchodu štěstí přátel nechtělo, počal zhotovovat nedávno před tím v Čechách vynalezený nástroj, jenž se „Kobza“ neb také „Drátěnka“ jmenoval a to s takým úspěchem, že si téměř všechny šlechtické rodiny tento nástroj u něho objednat dávaly.

Končícе tento skromný a nedokonalý nástroj o nástrojářství v Čechách, kojíme se nadějí, že nám někdo dějiny nástrojářství v Čechách obšírněji podá a obracíme se s žádostí k panu Vác. Červenému v Králové Hradci, by co důkladný znalec o *nástrojářství v XIX. století v Čechách* nějaký zevrubný článek sepsal.

Beethovenovy sonaty.

S krasovědeckého stanoviska posuzuje A. z E.

(Pokračování.)

Sonata C-dur (op. 2. čís. 3.).

I tato sonata, ačkoliv v celku rozhodně na Mozartových základech spočívá, prozrazuje v jednotlivostech pozdějšího Beethovena; i ona má snad vyjma druhou sadu jednotné rozpložení za základ. V *první sadě* (C-dur, $\frac{2}{4}$ takt, Allegro con brio) jeví se svěží, veselý, pohyblivý život, jinošská srdnatost, mladická síla, jinošský oheň, vůbec volnější let fantazie, na nížto i tah humoru spatřiti lze (motiv takt 13 před koncem první částě). Nahoru a dolů hrnoucí se lámané oktávy značí výtečně tlak a bouři. Co koruna všeho objevuje se nám závěrek od onoho místa, kdež varhanní punkt na As-dur akkordu počíná. Následuje originální, zajímavá kadence, kteráž k první témě uvádí a k tomu přidruží se pregnantní mohutný závěrek. V této celé kodě opouští Beethoven směle přísnou formu sonat a pohybuje se ve volné formě fantazie. To jest ovšem ryze po BeethovenSKU. *Druhou sadou* (E-dur, Adagio, $\frac{2}{4}$ takt) prochvívá v první témě hluboká vroucnost, cit vnitřní spokojenosti a vnitřního štěstí dýchá z těchto tónů. Brzy ale nastoupením E-mollu vyniká z útroh touhy plný tlak, jenž není prost žalu a bolesti. (Vstoupení A- a H-moll ve fortissimu.) Ukonejšivě zazní později opět první téma, kteráž se stane výrazem zmužilé důvěry. Povstane poznovu sice toužení, ale podstatně zmírněné; bol umlkne; naposledy zazní jako ve vyjasněné výši — o oktávu výše — začáteční motiv a v upokojeném rozpložení ukončí se sada. Barvitost v tomto hudebním kusu, odstíňování, modulatorní přechody; vše je svěží, nové, originální a činí čarodějný dojem; jsouť v ní zárodky oné dušmalby, kteráž Beethovena v jeho květu tak trefně značí. Zdá se nám, že se tato sada do organismu celé sonaty nehodí a že vnitřní spojení mezi ní a ostatními sadami chybí. *Třetí sada* (Allegro Scherzo, C-dur, $\frac{3}{4}$ takt) vyznačuje bezstarostnou veselost; forma je vlastně Haydn-Mozartovský menuet. Originální je trio v A-moll vynikajíc svěhlovou důsledností v zacházení s vrchním a dolním hlasem; onen ustavičně prchá dolů a nahoru se hrnouc; tento připravuje výtečně na rozpložení finale. Poslední sada (Allegro assai, C-dur, $\frac{6}{8}$ takt) je kus pln sršících jisker, pln ryzeho hu-

moru, plod jinošského přepychu, mladické rozpustlosti. Motiv v F-dur (Dolce) v středu sady činí svou něžností a vroucností blahodějný kontrast. Rozpložení zvýšeno jest nejvíce trilkem na konci; trilek je bezprostřední, trefný výraz bachantického viru. Hned na to následující, nesprostředkované nastoupení A-dur činí magický účinek jako brzy na to nastupující mohutné ukončení. Tato celá sada je jako z jednoho úlitku.

Sonata Es-dur (op. 7.)

Tato sonata obsahuje taktéž, avšak jen v prvních dvou sadách, živly pozdějšího Beethovena. V *první sadě* (Es-dur, $\frac{6}{8}$ takt, Allegro molto con brio) vládne svěží veselé rozpložení, které prosté jest každého vnitřního bolu, ano humoristickou barvitostí vyniká. Veleznačná jest *druhá sada* (Largo, $\frac{3}{4}$ takt, C-dur). Jaké to posvátné, oblažující rozpložení dýchají tyto tóny, jaká to hluboká horoucnost citů v nich se rozvinuje, jakouž mohutnou tužbu a tísně srdce prozrazují tyto tóny od toho místa, kdež As-dur nastoupí (takt 25) a pak nezprostředkovaný vstup G-dur (37 takt) co výraz vnitřního boje, co tlukot osudu; jak mohutný, okouzlující je tento dojem! Není-liž to skutečně dramaticko-pohyblivý život duševní, když pak první téma vítězně opět zazní a se 17. taktem před závěrkem rozpložení čistě a neskaleně k posvátnému rozjaření blažené zanícenosti se povzne? V pravdě to je hudební básník — Beethoven, jenž zde nejhlubší tajemství duše hlásá. Bohužel však opouští Beethoven v následujících dvou sadách výši, k níž dostoupil. *Třetí sada* (Allegro, Es-dur, $\frac{3}{4}$ takt a Minore Es-moll) jest taktéž jako *čtvrtá* (Rondo Allegretto, Es-dur, $\frac{2}{4}$ takt) jest co do obsahu a formy Haydn-Mozartovská bez vynikajících zvláštností. Je to veselá, lehká, tónová hra neurčitého, všeobecného výrazu; poslední sada zvláště je přeplněna neladnými figurami a passážemi; nadarmo hledáme zde vzlet, oheň, originalnost, které v prvních dvou sadách spočívají, a spozorujeme, jak hluboko zakořenil se vplyv Haydna a Mozarta u Beethovena. To dokazují též dvě následující sonaty op. 10., číslo 1. a 2.

(Pokračování.)

Jan Kř. Kuchař.

Životopisný nástin.

Jeden z nejgeniálnějších varhaníků českých, kteří v XVIII. století v naší vlasti slynuli, byl bez odporu J. K. *Kuchař*, žák Segera, jenž se i svými skladbami varhanními proslavil.

Jan Kř. *Kuchař* narodil se dne 5. března 1751 v Chotči blíž Mlazovic v Bydžovském kraji, kdež otec jeho rolníkem byl. Jeho blízký příbuzný František Procházka, tehdejší lokální duchovní v Mlazovicích, jenž napotom co farář a jubilejní kněz v Hořicích zemřel, ujal se mladého Kuchaře a dal jej na tamnější škole literárnímu umění a hudbě učit. Maje dostatečné vědomosti, byl poslán do Králové Hradce, kdež pod jezuity několik let gymnasium studoval a ve varhanictví se

vzdělával. Na to dostal se za varhaníka do Jičína, kdež v humanitních studiích pokračoval. Již tehdaž započal malé hudební kusy skládati a v kostele jezuitů koncerty rozličných komponistů přednáseti. Pochvala, jižto se mu tehdaž vůbec dostávalo, potvrdila ho v důmince, že všude co virtuos vystoupiti může. Pročež přál si do Prahy jíti, aby dílem filosofii slyšel, dílem aby zvěděl, zdaž lepších varhaníků než on jest, v Praze se nachází. Přišel do hlavního města a uslyšev v chrámě u Křížovníků slavného Segera hráti, zpozoroval své slabosti a následkem toho vynasnažil se, by se do Segerovy školy dostal. I poštěstilo se mu to a to tím spíše, jelikož Seger již od svého mládí věrným přítelem Františka Procházky, příbuzného Kuchaře byl a anto Kuchař již od obratného varhaníka Fr. Hložka pro tuto školu několik měsíců připravován byl. Pod výtečným mistrem Segrem vzdělával se Kuchař několik let, a když konečně filosofická studia odbyl, usnesl se na tom, že se úplně hudbě věnovati bude. V tomto předsevzetí bylo mu štěstí příznivo; neboť brzy na to stal se varhaníkem na farním chrámě u sv. Jindřicha na Novém městě v Praze. Zasluky, jež si výtečnou hrou v tomto chrámě dobyl, byly tím odměněny, že mu *právo měšťanské zdarma* uděleno bylo. Tohoto času vyučoval vysokou českou šlechtu dílem *zpěvu*, dílem *pianu* a skládal mnohé dobré sonaty, sóla a jiné hudební kusy, nejvíce pro své žáky, čímž si slávy a jmění dobyl. Při těchto dobrých vyhlídkách počal i na společnici svého štěstí mysliti. Oženil se dne 30. listop. 1780 s pannou Johannou Košťakynovou, s nížto až do 9. dubna 1806 klidně a šťastně žil. Domácí spokojenost měla i vplyv na jeho poměry k hudbě. Pečoval všemožně o *rozšíření dobrého vkusu hudebního* a přeložil již tehdaž Mozartovy opery. Mozart byl tomu velmi povděčen a každý hudbomil hleděl si je opatřiti. Vedle těchto prací studoval pan *Kuchař* partitury největších mistrů hudebních. Díla Fuchsova, Bachova, Marpurgerova a jiných byla jeho denním studium. Neunavná snaha po zdokonalení otevřela mu přirozeným způsobem cestu k příznivějším ještě místům. Po smrti výtečného varhaníka Jana Wolfa byl Kuchař dne 1. září 1790 co varhaník v chrámě na Strahově a roku 1791 co Maestro della Capella (kapelní mistr) u Pražského operního orchestru ustanoven. Obě tato místa zastával s největší horlivostí a mnohokrát se vyznačil; zvláště ale u přítomnosti dvou korunovacích Leopolda II. r. 1791 a Františka II. r. 1792 za krále české, kdež se ve všech hudebních akademiích a operách co mistr svého umění osvědčil. Též chvalně známý Naumann, kapelník v Drážďanech, pochvalou ho obsypal, když ho r. 1801 v chrámě na Strahově na varhany slyšel a pravil u přítomnosti G. J. Dlabáce, že by z celého srdce Evropě přál, aby více varhaníků téhož druhu měla. Tyto velmi příznivé úsudky byly den co den potvrzovány; a bylo málo hudebních produkcí, při nichžto by se byl *Kuchař* náš nevyznamenal. Největší pochvaly ale získal si r. 1800 při provedení velkého oratoria „Stvoření světa“ od Jos. Haydna a dne 13. května 1801 při provozování výtečné skladby „Otče náš“ od Naumanna, jižto skladatel sám řídil. Co znamenitý varhaník osvědčil se *Kuchař* dne 11. lipna 1802 duchaplným provedením koncertu na varhany v chrámě na Strahově, kdež velký počet znalců přítomen byl. Pražské německé noviny od 12. lipna

1802 následovně se o léto produkci vyjádřily: „V neděli dne 11. lipna přednášel náš vážený rodák a hudební umělec pan *Kuchař* při slavnostní mši v chrámě na Strahově *koncert na varhany*. Precísnost, mistrovský přednes jedné z nejkrasších sad Mozartových, spojený s plným mužně lahodným tónem varhan a zvýšený obratným užíváním rejstříků v místech pianních zbudily takového účinku, jenž i naše velké očekávání přestihl. Kdybychom to byli již dávno nevěděli, poznali bychom to nejen z tohoto, nýbrž i z [výtečného a posvátnému místu přiměřeného praeludování dostatečně, že *Kuchař* velký varhaník jest, s nímžto se jich jen málo měřiti může.“ Taktéž pochvalně zmiňuje se o něm knížka „Jahrbuch der Tonkunst von Wien und Prag“ str. 123: *Jan Kuchař*, ředitel italského operního orchestru a varhaník na Strahově, jest jeden z nejpřednějších Pražských hudebních umělců, jenž si nejen svými brilliantními skladbami, alebrž i svou podivuhodnou hrou všeobecné vážnosti dobyl, a kterýž za *druhého Segera* považován jest. Věčně památný bude Čechům úsudek císaře Františka II. o Segerovi; pravil při rozličných příležitostech: „Neslyšelf jsem nikdy tak výborného varhaníka. Avšak *Kuchař* jest též výtečný mistr na harmoniku a piano a složil rozličné kantáty, sonaty, koncerty pro varhany a piano, kterýchž si obecnstvo velice váží.“

Když r. 1803 Jednota Pražských hudebních umělců založena byla, stal se *Kuchař* jejím prvním asistentem, a když jednota tato ze 130 hudebních umělců sestávající dne 4. lipna téhož roku v chrámě na Strahově slavnost na poděkování svého zřízení uspořádala, hrál *Kuchař* při této příležitosti na varhany. Při této znamenité slavnosti vyznačil se co jeden z nejslovutnějších mistrů na tento nástroj a osvědčil, že jest důstojným žákem jediného Segra. Po dlouhotetém, prospěšném účinkování k povznesení ryzé hudby zemřel dne 18. února 1829.

Kuchař složil značný počet dokonalých skladeb, které však z větší části v rukopise zůstaly. Jmenujeme zde především: *Dva koncerty* na varhany — mnoho sonat pro piano na 2 a 4 ruce. — O salutaris hostia s koncertantním průvodem na varhany pro kůr Strahovský — Recitativy k Mozartovým operám „Figaro“, „Don Juan“, „Cosi fan tutte“, „Clemenza di Tito“, „Kouzelná flétna“, kteréž roku 1794 složil, — kantátu k jmeninám opata Strahovského Mila Gruna dne 16. lipna 1807 — kantátu k jmeninám Václava šlechtice z Bauera a Adelsbachu dne 28. září 1808 — kantátu k stříbrné svatbě Michala a Terezie Krinerové a mnoho kusů pro harmoniku a mandolinu, na něžto výtečně hrál. Podobiznu jeho, která bohužel tiskem nevyšla, chová pan *Zik-Kolešovský*, ředitel kůru a ctitel slavného tohoto mistra.

Slovo k slavným zpěváckým spolkům.

Ze zkušenosti víme, že prostředky peněžité, jimiž naši spolkové zpěváčtí vládou, nejsou na mnoze příliš skvělé a že jmění spolkův není nikde tak veliké, aby se úroky jeho mohly nějaké oběti přinášeti. Jak se věci nyní mají, musí sobě spolkové vše, čeho potřebují, sami ze svého zjednatí, a

že každý začátek v tomto ohledu jest zlý, tož netřeba zvlášť dokazovati. Při tom jsou spolkové toliko sami na sebe obmezení, na to totiž, čeho jeden každý úd k udržení a trvání spolku na penězích nebo jinak přispívá. Aby tedy předplacením na listy hudební, jichž potřebu zajisté každý spolek a úd jeho uznal, údové spolku nebyli obtěžováni a jmění spolkové nebylo ztenčováno, byli bychom našim statečným spolkům zpěváckým tou radou, aby letos během měsíce prosince, budoucně ale každý rok nějakou, třeba dosti skromnou zábavu uspořádali a tak část toho, co zábava vynese, ve prospěch předplacení na listy hudební obrátili. Zároveň se domníváme, že by bylo záhodno, aby, jest-li spolek rozsáhlejší, na to se ohled vzal, že jedinký exemplář časopisu vždy nemůže zadost činiti, poněvadž jest k tomu času zapotřebí, aby jeden list na př. mezi 20, 30 až 40 údy rádně a s úspěchem se vystřídal. Mimo to náleží na zřeteli míti okolnost, že týž exemplář takovýmto obíháním sejde a sešlý do archivu spolkového se vrátí, kdežto by bylo docela na svém místě, aby se v listovně exemplář čistý, který za rok rádnou knihu činí, nalézal a choval.

Návrh tuto činěný nevyšel původně od nás, nýbrž by nám od jednoho ctěného úda spolku zpěváckého sdělen a k uveřejnění doporučen. Konajíce tedy povinnost příjemnou, jsme při tom dalecí vši zjištěností i přejeme sobě laskavého účastenství se strany nsších statečných zpěv. spolků jenom potud, pokud jest podpory nevyhnutelně zapotřebí, aby listy naše déle vycházeti a blahodárně působiti mohly. Téhož účastenství přejeme srdečně druhému hudebnímu časopisu „**Slavoji**“, který s „**Daliborem**“ stejnou se běře cestou, rovným jsa s ním zastavatelem umění hudebního.

Redakce Dalibora.

Paganini a Lipiński.

Výjev ze života uměleckého od A. Melišové-Körschnerové.

(Pokračování.)

„Slovutný pane,“ vyrazil ze sebe malý mužik po prvním dojmu se zpatovav a ještě jednou se poklonív, „budete se as diviti, co neznámý člověk u vás v této hodině pohledává; avšak doufám, že mi prominete, když vám sdělím, že mne k vám jen obdivování a láska k vašemu umění táhnou.“

Paganini usmál se při slovích těchto; neboť to nebylo poprvé, co se mu takto lidé představovali, kteří s ním osobně mluví si přáli, pokynul jako na znamení poděkování hlavou a odvětil: „Mohu vám býti k službám?“

„Ano, ano,“ zaplesal jako u vytržení přichozí, „jsemť zbožňovatel, ctitel váš a proto právě nemohu to v srdci sněsti, když se zde proti Vám pikle strojí, abych Vám sdělil,

že právě muž, jenž tak nízko pod Vámi stojí, slávu a triumf Váš zatemniti se snaží!“

Při těchto slovích polil se ruměncem bledý obličej Paganiniho a oko jeho sršelo blesky. To bylo nejcitlivější místo Paganiniho, to byla jeho nejslabší stránka, ano to bylo s to, jej z obvyklé jeho pováživosti vyšinouti. Kdo se jeho slávy dotkl, byl předmětem jeho nenávisti, jeho opovržení.

„A kdo jest onen muž,“ jenž by se opovážiti chtěl slávu mou zatemniti?“ zvolal prudce Paganini, avšak zpamatovav se, že by cizinec příliš hluboko do jeho srdce nahlédnouti mohl, udusil vášnivý výbuch ctižádosti své a doložil mírně: „Nenalezl jsem až dosud důstojného soka a výtečný Lafont pyká až dosud, že v Milaně se mnou v podvojném koncertu závodil.“

„Jsemť ujištěn, věhlasný mistře,“ pravil potutelně malý mužik, „že váš kouzelný smyčec nemá žádného soupeře; avšak poměry a okolnosti mohou někdy více, než nejsvrchovanější umění.“

„Nerozumím vám.“

„Nuže slyšte! Před několika dny přibyl sem polský virtuos Lipiński, který zde velké lásky obecenstva požívá a chce s vámi zároveň koncertovati. Co rodák zdejší a co virtuos získal si Lipiński velké sympathie a právě tato okolnost to je, která Lipińskému co krajanu a vlastenci více prospěchu než vám co cizinci slibuje.“

Při těchto slovích zamyslel se na chvíli Paganini; avšak přichozí pokračoval dále: „S láskou, která pro tuzemského umělce plápolá, nemůže tak snadno i to nejdokonalejší umění i ta vše uchvacující cizí pověst jiného umělce zápasiti; láska tato vítá hromovou pochvalou svého rodáka, dříve než on se dotkne svého nástroje, přikládá tónům jeho kouzelnou moc mateřské mluvy, jež každému je nejsvětější, vidí hru jeho v zářícím růžovém světle a v rodáku svém chloubu svého národa; láska tato nasycena předsudky nevidí přednosti cizího umělce a dává u vlasteneckém zápale přednost umělci domorodnému a s láskou touto bude Vám zápolití v koncertech s Lipińským.“

„Při sám Bůh, máte pravdu,“ zvolal nyní rozhodně Paganini. „Lipiński nesmí se mnou zároveň hráti.“

„Ano nesmí hráti, ale jak to zamezit?“ tázal se malý mužik s radostným úsměchem, že svého cíle dosáhne.

„Corpo di bacco. Paganini mu to zaporučí, a on nesmí a nebude hrát.“ Na to pospíšiv k malému psacímu stolku, napsal několik vášnivých řádků Lipińskému a podáváje list hostu svému, doložil: „Děkuji Vám za Vaši přátelskou radu a důvěruji ve Vaši laskavost, že se o doručení tohoto listu postaráte. A nyní s Bohem!“

Malý mužik, jenž arcíř takového ukončení rozmluvy neočekával, poklonil se hluboko a odešel, přemítaje, jak by nejlépe psaní Lipińskému doručil.

(Pokračování.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Mladé Boleslavi. (J. Bergmann. — Koncert.) Tyto dni zavítal k nám chvalně známý skladatel J. Bergmann, jenž od městské rady za varhaníka sem povolán jest. Sl. městská rada zasluhuje všechnu čest a chválu, že našemu městu tohoto nadaného a důkladného a ryzím slovanským duchem proniknutého hudebního umělce získala; neboť kojíme se naději, že s příchodem jeho i zdejší hudební poměry zcela nového rázu a jarého ruchu nabudou. Zdejší učitel zpěvu pan Čeněk Vecko uspořádá dne 7. prosince v sále „U modrého broznu“ velký koncert, jenž velmi zajímavé skladby obsahuje. V koncertě budou spoluúčinkovat pan Josef Bergmann a pan Engelhart. Program bude následující: Proslov. „Gdě je slavska domovina.“ sbor od Wintra, pro tenor od J. Bergmanna. 6tý koncert od Beriota, přednese p. Engelhart a p. Bergmann. Sólóvé písně pro sopran od Jos. Bergmanna, přednese sl. N. „Utonulá,“ sbor od P. Křížkovského. „Ples Čechů,“ sólo pro baryton se sborem od H. Vojáčka. Dvojpěv pro ženské hlasy s průvodem piana od J. Bergmanna. Uberské nápěvy pro housle a piano. „Lovecká,“ sbor. „Kde domov můj?“ provedeno pouze ženským sborem. Zdar Bůh! T.

Z Lomnice, v Jičínském kraji dne 25. listopadu. 1862. (Produkce na sv. Cecílii.) Zpěvácký spolek „Bořivoj“ v Lomnici v Jičínském kraji přednesl dne 22. listopadu b. r. na den sv. Cecílie patronky hudby v tamějším chrámu Páně ráno o deváté hodině vokální mši od J. Fr. Klosse. Slavnou mši svatou zpívanou sloužil tamější pan farář P. dr. Alois Šalk. Odpoledne o šesté hod. byly účty celému spolku od výboru u přítomnosti cis. král. zemského komisara složené. Večer o sedmé hod. byla společenská večere v hostinci „u černého konička,“ čítalo se 76 účastníků. Pozděj, když se byly přípitky přednesly, následovala zábava se zpěvy a deklamacemi. Program byl následovně sestaven. První oddělení. 1. „Naprej,“ sbor od Jenka. 2. „Břetislavův soud,“ deklamovánka od V. Raaba. 3. „Naše probuzení,“ sbor od Lud. Procházky. 4. „Strašné slovo,“ deklamovánka od K. Tůmy. 5. „Kadryla z českých národních nápěvů,“ sbor od Ferd. Hellera. 6. „Dýmka,“ deklamovánka od Frant. Rubeše. 7. „Na vlast,“ sbor od Lablera. Druhé oddělení. 1. „Vysloužilce,“ deklamovánka od H. Přerhofa. 2. „Utonulá,“ sbor od Pavla Křížkovského. 3. „Marné výstrahy,“ sbor od J. Sedláčka. 4. „Člověk ani sám neví, co chce.“ Deklamovánka od Ehrenberga. 5. „Nová Arhadie,“ deklamace od Trnobranského. 6. „Berycht na krajzamt,“ obrázek ze života kancelářského před r. 1848. 7. „Archa

Noemova,“ aneb „říšská rada.“ Později otevřel pan měšťanosta Čeněk Mastný sbírku ku zřízení práporu pro zpěvácký spolek, složil sám 10 zlatých, potom se od přítomných pánů ještě 20 zlatých vybralo, tedy úhrnem 30 zlatých kterážto částka se druhý den v neděli do Lomnické záložny uložila. Společnost byla velmi rozjařena, a jest věru třeba, by do tamějšího společenského života zpěvácký spolek častěji s dobrým příkladem působil.

Kronika zpěv. spolků.

Zpěv. spolek Čáslavský uspořádal dne 5. listop. pěveckou a hudební zábavu, kteráž se potkala s velmi dobrým výsledkem. Dávaly se sbory: „Pošta“ od Procházky; „Naše probuzení“ od téhož; „Na vlast“ od Lablera a „Kadryla z moravských národních písní“ od Hellera. Mimo to přednesl ředitel spolku, p. Klier, výtečně sólóvou píseň „Naše“ od Procházky se sborem. Při této produkci spoluúčinkoval z ochoty výtečný pianista p. Karel Gerber. — Zpěv. spolek Benešovský „Ozvěna“ odbýval dne 23. listop. besedu. Program byl tento: Oddělení I. Ouvertura z českých národních písní od Em. Titla. 2. Proslov. 3. „Pozdravení pěvcovo,“ sbor od Veita. 4. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského. 5. „Východ slunce,“ pro fortepiano od Pivody. 6. „Milenka,“ sbor od Jelena. 7. a) Stesk“ od Jelena, b) „Česka,“ od Škroupa, písně s průvodem piana. 8. „Dcerám českým,“ sbor od Gernerera. 9. „Vaněk, vychytralý lhář,“ deklamace od Ehrenbergra. 10. „Souvenir d'amitié,“ hra na piano od Dreyschoka. 11. „Na Prahu,“ velký sbor od Veita. Načež taneční ples. — Zpěv. spolek „Lubor“ v Novém Bydžově odbýval v neděli 23. listop. pro své přispívající údy první pěveckou zábavu. Program jest následující: „Šumí Labe“ od Zvonaře. — Deklamace. — Gdě je slavska domovina“ od Wintera. — „Dva slavíkové,“ duetto od Hackla. — „Kadryla z moravských písní“ od Hellera. — Piano-sóló. — „Vzhůru k zpěvu“ od Nápravníka. — Deklamace — a „Naprej“ od Jenka. — Velká pěvecká a hudební akademie odbývala se v Čáslavi dne 30. listopadu, jsouc uspořádána zpěv. spolky čáslavským, kolínským a kutnohorským. Spoluúčinkovali slečna Aloisie Hlaváčková a pánové Frant. Kavan a Jos. Klimeš. Program byl následující: 1. Oddělení: Proslov. 1. „Vlasta,“ ouvertura ze slovanských nápěvů od Ed. Nápravníka. 2. „Čáslavská (Václ. Crhy.) Sbor od Václ. Frimla. 3. „Ráno“ od Ricciho. 4. „Dožij! dopij!“ (Jos. Friè). Sbor od Bergmanna. 5. a) Mazurka a b) Notturmo od Fr. Kavana. 6. „Pravý Čech.“ píseň od L. Procházky. II. oddělení: 7. „Vlasti.“ (J. Jahn). Dvojsbor od L. Procházky. 8. Arie z opery „Ernani.“ 9.

„Vávra,“ sbor od Ed. Nápravníka. 10. Národní písně. 11. „Cikáni,“ sbor od Vogla. — V Trnavě u Berouna přednesl zpěv. spolek „Slavoš“ následující zpěvy: „Hlahol“ od Bendla. „Slovana“ a „Pěvcovo pozdravení“ od Veita. „Quodlibet“ od Slavíka a ku konci „Kde domov můj?“ Zpěv. spolek „Kraconoš“ na Vysokém odbýval včera dne 30. listop. třetí letošní besedu. Program: I. 1. Ouvertura: „Turci v Itálii“ od Rossiniho. 2. „Slovíčko o kávě,“ deklamace od Adamce. 3. „Válečná“ od Kückena. 4. První koncert pro housle od Beriota. 5. „Obrana kontrabasu“ od Hraběte. 6. „Křepelice,“ sbor přepracovaný od M. II. 1. Ouvertura: „Němá z Portici“ od Aubera. 2. „Obrana mužského pohlaví, deklamace od Bělohroleského. 3. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského. 4. „Fantasie z národních písní“ pro kontrabas od Matouška. 5. „Naprej!“ 6. „Čtverylka z národních písní“ od Hellera. — V úterý dne 25. listop. odbývala se na Smichově v sále u „zlatého anděla“ beseda. Program byl: 1. „Čeští manové,“ sbor od A. Jelena, přednesli údové Pražského zpěv. spolku. 2. „Ich werde niemals declamiren,“ humoristická deklamace od Wohlbrücka, přednesl pan Krén. 3. „Fen Follet“ od Prudenta, přednesla slečna Čermáková. 4. a) „Der todte Soldat,“ od Essera, b) „Bachlied“ od Rich. Genéa, přednesl p. Krén. 5. a) „Vandrovník“ od Fesky. b) „Andělíčku Boží“ od Pivody, přednesla paní Procházková, b) „Wenn du im Traum wirst fragen,“ kvintetto od Schaffnera, přednesli údové zpěv. spolku Pražského. 7. „Dárek z lásky,“ sbor od Horáka. 8. „Nehoda,“ od Tůmy, přednesl p. Přerhof. 9. a) „Spielmanslied“ od Gumberta, b) Lied von Jahn, přednesl p. Bachmann. 10. Polonaise od Liszta, předn. sl. Čermáková. 11. „Kde domov můj,“ variace od Procha, předn. sl. Brennerova. 12. „König in Thule,“ sbor od Veita, přednesli veškerí údové spolku Pražského. Čistý výnos určen jest k zřízení Smichovské opatrovny dítek. — Zpěv. spolek Roudnický uspořádal dne 16. listop. hudební a deklamatorní besedu, spojenou s taneční zábavou v blízkých Stracholuskách. Program poskytoval velikou rozmanitost. Ze zpěvů se nejvíce líbily: „Staročeská“ od J. Škroupa a pak „Utonulá“ od Křížkovského. — Záhřebský zpěv. spolek „Kolo“ dával dne 21. listop. slavný koncert na den sv. Cecílie. Program byl následující: Ouvertura „Vlasta“ od Ed. Nápravníka. „Slovenská píseň“ od Škroupa. „Šumavan“ od J. P. Jirgesa. „Pašku na klín,“ horvátský sbor od Lisinského. „Bubanj silno budi,“ „Ty si moja ruža“ a „Ptica na drvetu.“ Sólá na housle od Hausera. Ouvertura „Fra Diavolo.“ Nápěv pro sopran z opery „Ernani.“

Ochotnická divadla.

Jičínští ochotníci provozovali dne 19. listopadu „Hadrníka Pařížského.“ — Ochotníci v Ml. Boleslavi provozovali dne 16. listop. Raupachovu veselohru „Pašerové,“ vzdělanou Tylem pro české divadlo. — Slánští ochotníci budou provozovat dne 2. prosince k oslavení p. Františka Herbiga, velezasloužilého c. k. podkrajského „Všichni se hašterí,“ veselohru v 1 jedn. od J. Štěpánka. Na to od zpěv. spolku „Dalibora“ 1. „Modlitba otcova.“ Píseň s průvodem piana od L. J. Zvonaře. 2. Fantasie z Nabuchodonosora od Th. Döblera. 3. „Přilítlo jaro z daleka.“ Dvojzpěv s průvodem piana od K. Bendla. 4. Deklamace. 5. Národní písně. 6. „Utonulá.“ Sbor od Krížkovského. 7. „Ples Čechův.“ Sólo se sborem a průvodem piana od Vojáčka. 8. „Máj.“ Píseň pro 2 hlasy se sborem a průvodem piana od Pivody. — Ochotníci v Sadové provozovali veselohru „Chytroušek,“ jejížto čistý výnos obnášející 20 zl. r. č. zaslali Lomnickým pohorlým. — Divad. ochotníci na Smíchově dávali minulou neděli v hostinci u „Eggenberků“ ve prospěch bezplatných obědů pro techniky Klicperovu činohru „Libušin soud“ v 1 jedn. a dvě veselohry po 1 jednání: „Vychovatel v nesnázích“ a „Jenom pět zlatých.“ — Divad. ochotníci v Jaroměři hráli posud čtyřikrát v divadle, které bylo 28. t. r. otevřeno, dávali tato představení: „Duch času,“ „Pan Strejček,“ „Starý manžel“ a „Matka a dcera.“

Z ciziny.

Z Petrohradu. (Dřívější a nyníjší poměry hudby.) Nestává za nyníjších časů ani té nejmenší stopy o oněch jednotách hudebních, které dříve značný počet ruských šlechticů ve svých palácích vydržoval a vzdělávatí dal; neboť tenkrát měl téměř každý velký šlechtic svou komorní hudbu a svou kapelu. V první řadě skvěly se orchestry hrabat Apraxinů, Usevolojských a Yuškova, které již dávno přestaly. Hrabě Zubov měl znamenité kvartetto. Jeho první houslista, ačkoliv byl nevolníkem, jakož všichni, co s ním hráli, naplnil slavného virtuosa Rode takovým podivením, že ho chválou obsypal a se zdráhal, po něm hrátí, by mu čest jeho triumfu ponechal. Tento houslista jmenoval se Loginov. Lásky k hudbě nedatuje se u Rusů od drábných časů. Car Alexej býval přítomen dvorním koncertům v jednom ze svých paláců v Moskvě, kterýž jedině k hudebním produkcím ustanoven byl. Petra I. zajímala vojenská hudba; avšak v ruských bandách nenacházel se ani jeden Rus; nýbrž sami cizinci. Petr II. hrál sám housle a byl náruživý hudbomil. Kateřina II. povolala znamenitého Baranella k svému dvoru a milovala zvláště zpěv. Pod vládou Ale-

xandra I. přicházel celý dav znamenitých virtuosů do Rus. Velmožové nacházeli zálibu v hudbě instrumentální; a brzy stala se hudba tato módou — náruživostí; všichni velcí páni byli hrdi na to, když měli svá kvartetta, své divadlo neb svůj orchestr. Jeden hrál violu, druhý kontrabas, třetí housle a téměř všichni cello. Hrabě Razumovský vydržoval sbor zpěváků, Nariškin harmonii. Avšak za nyníjších časův nestává mnoho dilettantův; umělci se rozptýlili, soukromé orchestry a divadla, několik vyjimek odpočítaje, docela přestaly. Královské divadlo v Petrohradě a italští pěvci zajímají jedině nyníjší ruské vyšší i nižší obecnstvo. Velká lhostejnost jeví se zvláště k tomu, co se na dějepis hudby a národní zpěvy ruské vztahuje; ano nestává ani jediné sbírky, v nížto by původní nápěvy ruských národních písní nebyly změněny a zpotvořeny. S. M. Z.

Z Prahy.

— Výroční smuteční slavnost Pražské jednoty hudebních umělců za své protektory a údy odbývala se ve čtvrtek dne 27. listop. v chrámě u Krížovníků vedením p. Jos. Krejčího. Provozovalo se výtečné rekviem od J. N. Vitáska. Provedení ze strany účinkujících zasluhuje veškerou chválu, za to však s bolestí jsme pozorovali, že p. ředitel Krejčí do ducha této vznešené skladby nevníkl a takových temp při dirigování užil, za něž by se mu zajisté nebožtík Vitásek nepoděkoval. Tempa p. Krejčího byla tak nejpapná, že něžný pyl tohoto významného rekviem téměř na dobro setřen byl a skladba sama žádoucího účinku se minula. Divíme se velice, že sl. jednota hudebních umělců v Praze dirigování této skladby svěřila tak bezohledné taktovce; vždyť máme v Praze dosti mužů, kteří by s největší šetrností provozování byli řídili. —x—

— Odpolední hry sváteční v českém prozatímním divadle. „Hlas“ činí velmi praktický návrh, aby se pro pracující třídu, která jen v neděli a ve svátek a to jen odpoledne prázdnou chvíli má, odpolední hry v prozatímním divadle zřídily. Doufáme, že si tohoto návrhu slavné ředitelství neb intendance povšimne. Nebude-li se dostávat k tomu cíli sil hereckých, míní „Hlas,“ že by mohli odpoledne dilettanti hrátí. My však připojujeme k tomuto návrhu ještě to, že by, kdyby dilettanti každou neděli hrátí nemohli, místo nich naši herci odpoledne hrátí mohli, co zatím by se večer opera provozovatí mohla.

— „Průvodce“ v oboru písní a sborů, jenž po novém roce tiskem vyjde, zavázaly se odebratí slavný zpěv. spolek „Bojan“ v Brandýse n. Lab. 5 exemp. — „Kovář“ v Čáslavi 10 exemp. — „Záboj“ v Králově Dvoře 6 exemp.,

— „Tyl“ v Kutné Hoře 10 exemp. — Zpěv. spolek v Josefodole 6 exemp. „Vlastislav“ v Lounech 4 exemp. — „Hlahol“ v Plzni 20 exemp. — „Čestmír“ v Polné 10 exemp. — „Jaroslav“ (v Budějovicku) 2 exemp. — „Kolo“ v Záhřebě (v Horvátsku) 4 exemp.

— Fotografie českých hudebních umělcův ve formě navštívenek má na skladě pan Lud. Fleischer, obchodník v musikáliích v Praze. Má na skladě následující fotografie: podobiznu Al. Dreyschoka, Ferd. Hellera, Václ. Horáka, Fr. Kavána, Bedř. Kittla, Jul. Schulhoffa, Ign. Moschelesa, Ernsta, D. Poppra, Vil. Ambrose, Jos. Förstra, Vil. Nerudovy, Rosy d'Or. Fotografie jednotlivá stojí od 60 kr. až 1 zl.

— Zpěv. spolek „Hlahol“ uspořádá dne 14. prosince na Žofíně svůj výroční koncert.

— V Sadské zemřel dne 25. t. m. pan Jan Němeček v 95. roce svém; bylťe bratr bývalého c. kr. profesora p. Frant. Němečka, jenž sepsal životopis Mozarta, a zastával od roku 1795 až 1841 úřad důchodního, pak rady a konečně purkmistra. Zde i v okolí je na sta hudebníků, jež zemřelý byl až do vysokého stáří hudbě zdarma vyučoval.

— Náš rodák pan Antonín Benevic, prof. houslí na Mozarteum v Solnohradě, bude co nevidět svatbu svou slaviti se slečnou Mikovou, dvorní zpěvačkou v Berlíně. Následkem této změny oznámila direkce dvorní opery sl. Mikové, že po uplynutí jejího kontraktu dále ji engažovatí nemíní.

— O našem krajanu, p. dru. Vilému Mayerovi, jenž artistickým ředitelem hudební jednoty v Štyrském Hradci jest, čteme ve Vídeňském časopisu „Reensionen“ následující zprávu týkající se produkce téhož spolku. Dne 16. listopadu byl první koncert jednoty v Štyrském Hradci. Proveden byl Schumannův koncert A-moll pro piano. Závěrek tvořila Mendelssohnova A-moll symfonie. Při provozování tohoto díla seznali jsme, jakou výtečnou akvisicí na našem artistickém řediteli, panu dru. Vilému Mayerovi máme. Tento hudebně vzdělaný mladý muž dosáhl s 3 zkouškami a s 1 generální zkouškou skvělého výsledku. Symfonie byla s precizností přednesena.

— Zábava tělocvičné jednoty „Sokola,“ kteráž se dne 23. m. m. odbývala, došla, co se kapely týče, velmi příznivého výsledku. Pan Čeněk Vinař osvědčil, ač jen velmi krátký čas kapelu evičí, ředitelský talent a máme pevnou důvěru, že svému obtížnému úkolu úplně dostojí. Provedení všech kusů bylo precizné a také na pravé nuancování byl co nejvíce ohled brán. Co nás zvláště potěšilo, jest, že program z větší části skladby českých skladatelů obsahoval a že p. ka-

pevník k tomu hledí, aby místo otřepaných italských arií podal obecenstvu zdařilé české písně pro kapelu uspořádané. Tak slyšeli jsme hluboce dojmavou píseň Čecha od Rosenkranze, která se na všestranné přání opakovati musela. Z tanečních kusů líbily se nejvíce „K a t y n k a,“ polka a jeden „T r a s á k“ od kapelníka Vinaře, které k opakování hlučně žádány byly. Taktéž líbil se pochod od J. L. Z v o n a ř e; trasák „T u ž m e s e“ od Bendla, „K o v á r s k á“ od Procházky, kteréžto poslední opakovány býti musely. Z větších čísel provedeny byly ouvertury k opeře „F i g a r o v a s v a t b a“ od Mozarta a k opeře „R i e n z i“ od R. Wagnera a pochod z „T a n n h ä u s e r ů.“ Těšíme se na příští produkci, neboť při takové horlivosti, jakouž p. Č. Vinař až dosud na jevo dává, dá se pěkný úspěch předvídati.

— Slečna Vojt. Z ad r o b i l k o v a v nebezpečnosti. Jak známo, povstaly dne 15. lipna t. r. výtržnosti a boj mezi Srby a Turky v Bělehradě. Téhož času prodlévala naše Vojt. Z ad r o b i l k o v a se svou matí v tomtéž městě a kráčela právě po náměstí Kalamegdan, kdež boj zúrili počal. Naše virtuoska byla v největším nebezpečnosti; neboť právě vedle ní utrhl koule jednomu dítěti pravé rameno. I pospíchala dále; avšak pro množství lidí nemohla se ku předu dostat. Tu náhle přišla jim tlupa ozbrojených Srbů vstříc. Naše Z ad r o b i l k o v a oslovila po srbsku předního z nich, žádajíc ho, aby ji davem tímto provedl. Úslužný Srb pojav ji za ruku zahřměl mohutným hlasem na lid, aby se rozstoupil a dovedl ji k místu méně nebezpečnému. Zde vytáhnuv dvě nádherné, stříbrem kované bambitky a nůž, daroval je naší výtečné pianistce k obraně a zmizel zase v davu hrnoucích-se lidí.

— Koncert Dim. S v ě č í n a, jenž se v sobotu dne 22. listop. v sále konviktském odbýval, neměl žádné velké zajímavosti do sebe, anto jen samé salónní a takřka bezcenné kusy obsahoval. P. S v ě č í n přednášel Alardovu fantasii na motivy z opery „Němá z Portici,“ sonatu pro piano a housle od Thiele a duo pro tytéž nástroje od Herze a Lafonta. O hře pana S v ě č í n a vyjádřili jsme se již při jeho prvním koncertě, jež zde v létě uspořádal, a nyní jen dodáváme, že skladby veškeré slušně přednesl a co solidní houslista se osvědčil. Sl. S u m m o v a, kteráž v koncertě tomto účinkovala, přednesla těžkou fantasii od Kontského s bravou a rozvinula i při ostatních kusech, ježto s p. S v ě č í n e m pospolu přednášela, pozoruhodnou technickou sběhlou a mnohé vlastnosti výtečných pianistek. Sl. B r e n n e r o v a zpívala píseň německou od Hölzla a bravurní arii z Heroldovy opery „Soubor“ se skvělým výsledkem. Návštěva koncertu

nebyla valná. Jak se dovidáme, zamýšlí p. S v ě č í n v českém prozatimním divadle ještě jeden koncert uspořádati.

— Hudba k „B e s e d ě,“ novému to salónnímu tanci, o němžto jsme se již zmínili, že velké obliby dochází, vyšla tyto dni od Ferd. Hellera nákladem Kristofa a Kuhé. Sestavení tance je zajímavé a hudba pro piano k tomu uspořádaná nezadá ničehož tanci samému. Doufáme pevně, že „B e s e d a“ dříve než jeden rok uplyne, po všech vlastech československých se na piano hráti a tančiti bude.

— Pan Č e n ě k V i n a ř, kapelník „S o k o l a,“ vydá co nevidět tiskem svou nejnovější polku „K a t y n k u,“ která se při zábavě „Sokolů“ mnohokrát opakovati musela. Jak doslycháme, vyjde nákladem činného musikálního obchodníka Ludvíka Fleischera v Praze.

— Slečna Marie S c h m i d t o v a, Pražanka, vystoupila nedávno v Meiningách co Agatha v „Čarostřelci“ a došla nejskvělejšího výsledku.

— Naše rodačka, sl. K r o p o v a, primadonna Brněnské opery, je, jak se z hodnověrného pramene dovidáme, od velkonoc 1863 u dvorní opery ve Vídni engažována. Sl. K r o p o v a je, jak známo, žákyně Pražského konservatoria a nyní miláček Brněnského obcenstva.

— Pan J. L. L u k e s, dosavadní ředitel Pražského „Hlaholu,“ vzdal se, jak se doslycháme, ředitelstva tohoto spolku, za příčinou důležitých podniknutí svého závodu. Tohoto odstoupení bude zajisté každý upřímný přítel „Hlaholu“ želeť; doufáme však, že si pan Lukes, pokud tomu jeho privátní poměry povolí, záležitost spolku jako dříve s vroucnou a horlivou pílí všimati a je svou uměleckou doznalostí i dále podporovati bude.

Stanovy

„Umělecké Besedy,“

kteráž povolena jest nejvyšším rozhodnutím Jeho c. k. Apoštolského Veličenství ode 5. září b. r.

(Dokončení.)

§. 24. Účetník

taktéž jest údem výboru správního, od valného shromáždění zvolený na rok a potom opět volitelný, nemaje však ve věcech rozhodovacího hlasu. Účetník přijímá veškeré příspěvky, stvrzuje spolu s pokladníkem jejich obdržení a odvádí peníze i jiné věci, ježto mají cenu peněžitou, pokladníkovi.

§. 25. Správce besedy.

Výbor volí ze středu svého správce besedy, jemuž přikázány jsou všecky hospodářské záležitosti v místnostech spolkových, tolikéž na jeden rok, kterýžto však nápodobně opět volen býti může.

§. 26.

Kdyby kdo z funkcionářů z jakýchkoli příčin úřadu svého se vzdal prvé, než by se valné shromáždění sešlo, zvolí správní výbor prostou většinou hlasů z údu činných jiného na jeho místo, jenž pak ten úřad způsobem zatímným až do valného shromáždění má zastávati.

§. 27.

Všeliká ustanovení v poradách spolkových, jakož i všeliké volby vykonávají se prostou (absolutní) většinou hlasů, vyjmouc případy takové, kdež tato základní pravidla výslovně relativní většiny vyhledávají.

§. 28.

Volby konají se cedulkami, aklamace pak dokonce se vylučuje.

§. 29.

Jednací řeč jest česká.

§. 30.

Co se dotýče vnitřní správy spolkové, může sobě valné shromáždění k doplnění těchto pravidel základních uzavřiti zvláštní pravidla správní, jež dle potřeby opět může změnit. Nejen tato zvláštní pravidla správní, nýbrž také ona každého odboru v §. 5. naznačeného k stvrzení vládě předložena býti mají.

§. 31.

Údem býti přestává:

- a) kdo vystoupení své opověděl;
- b) kdo třikrát byv upomínán, roční svůj příspěvek zapraviti obmeškává;
- c) koho výbor správní dvěma třetinami hlasů ze spolku vyloučil.

§. 32.

Spory v místnostech spolkových mezi údy vzniklé vyrovnávají se soudem rozhodčím, ku kterémuž každá strana sobě volí ze správního výboru úda jednoho, tito pak se společně snesou o vrchního rozsudího. Z nálezu takto většinou hlasův učiněného není žádného odvolání.

§. 33.

Když by spolek dle uznání valného shromáždění a nebo jinou nějakou příhodou přestal, tehdy připadne jmění jeho „Matici české“ a sbírky jeho „Museum království Českého.“

§. 34.

Spolek bude užívati pečeti s obrazem Lumíra vůkol s nápisem českým „Beseda umělecká.“

Když vyloučený rekurruje, sesílí se výbor čtyřmi údy ze středu každého odboru zvolenými, a rozhodne společně absolutní většinou o té věci.

Listárna.

Panu Kal. v Král. Dv. Hudební skladby, které se při produkci „Sokola“ dne 22. t. m. provozovali, můžete obdržet. — Panu A. Hn. v Ou. Neprijímejte místo.